

НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ И СИСТЕМИТЕ ЗА РАННО ОПОВЕСТЯВАНЕ И РЕДУЦИРАНЕ НА ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ПРИРОДНИ КАТАСТРОФИ

Ралица Берберова

*Нов български университет
e-mail: rberberova@nbu.bg*

Ключови думи: *системи за ранно оповестяване и редуциране на последствия от природни бедствия, национална сигурност*

Резюме: *Целта на настоящия доклад е да представи влиянието на системите за ранно оповестяване и редуциране на последствия от природни бедствия върху националната сигурност.*

NATIONAL SECURITY AND SYSTEMS FOR EARLY WARNING AND MITIGATION OF NATURAL DISASTER CONSEQUENCES

Ralitzia Berberova

*New Bulgarian University
e-mail: rberberova@nbu.bg*

Key words: *early alarming and reducing of the consequences of natural disasters systems, national security*

Abstract: *The purpose of the paper is to show the impact of the systems for early warning and mitigation of natural disaster consequences on national security.*

Всички системи за мониторинг, редуция на последствията от природни бедствия или комуникация в момент на криза имат отношение към националната сигурност. Наличието им предполага устойчиво развитие на държавата и обществото, защото основното им предназначение е превенция и редуциране на потенциални щети [1]. Трансграничното влияние на природните бедствия изисква комплексен подход за превенция и ООН препоръчва изработването на стратегии и изграждането на градски и национални системи, но с възможности за модулно включване към регионални или глобални системи за мониторинг на тези явления [3]. Регионалните и глобалните системи увеличават ефективността на националната системата, защото се увеличава броят на регистриращите устройства, обхватът на територията и времето за реакция.

Целта на всяка система е някаква форма на защита/превенция на хората, критичната инфраструктура, а оттам и защита на националната сигурност. Системата използва технически средства и данни, които водят до повишаване на риска от неоторизиран достъп до тях. Проблемът става още по-актуален със свързването на национална система към регионална или глобална. За да са ефективни, системите трябва да включват данни за:

- елементи от критичната инфраструктура, а това са жизнено важни обекти за отбраната;
- критичните производства и критичните продукти (описани за влиянието върху бизнеса);
- степента им на важност/приоритетите;
- състоянието на тези обекти, информация, която се задава за праговите стойности за устойчивост;
- данни за управленския/командния център;
- данни за потенциалните загуби (човешки живот и материални щети);

- планирано време за реакция;
- спасителни екипи и екипировка;
- други.

Тези данни представляват интерес за всяко разузнаване и по тази причина всяка държава се нуждае от защита на своята информация за потенциални заплахи отвън за отбраната. В Турция от пролетта на 2009 г. в Истанбул функционира система за ранно оповестяване за земетресения и други природни бедствия и един от потребителите и спонсори на изграждане на системата е Главния щаб на Първа турска армия. Получаваните данни и дублиращ управленски център дават възможност за необходима реакция по време и след бедствие на турската армия. Изградената подобна система същата година, 2009 г., в Румъния със спонсорството на Военно въздушните сили на САЩ за Европа вероятно има за цел и събиране на разузнавателна антитерористична информация. Не са изключени и случаите, когато части от информацията от подобни системи представляват класифицирана информация, до която само оторизирани лица имат ограничен достъп. Друг проблем е възможността за манипулиране на информацията чрез системите – целенасочено подадена невярна информация, целяща създаване на паника, хаос, блокиране на съоръжения с терористична или друга цел. Системите за сеизмичен мониторинг могат да отчитат тремори освен от земетресения, то и от взривове, паднали предмети, тежък транспорт и т.н. Доколкото сигурността на информацията е най-важният и определящ компонент на компютърна защита е въведено понятието информационна сигурност.

Това налага към единната система за превенция да има елемент или подсистема за информационна сигурност [2]. Освен това за регионалните и глобални мрежи трябва да се използват данни, приети с взаимно подписани споразумения и приети стандарти, което дава възможност за постоянното им ъпгрейдване и въвеждане на глобална политика за сигурност.

Литература:

1. Б е р б е р о в а Р., Р. Г ю р о в, Х. Х а р и з а н о в. Система за ранно оповестяване на природни бедствия, Сборник с доклади от VI-ти международен симпозиум “Екология – устойчиво развитие”, с. 280-283, Враца, 2006
2. П а р г о в Д. Аспекти на информационната сигурност в Интернет, Network World/ България, бр. 3, с. 9-12, 2000
<http://networkworld.bg/25_Aспекти_na_informacionnata_sigurnost_v_Internet>
3. International Strategy for Disaster Reduction, UN